



**BOSNA I HERCEGOVINA**  
**VIJEĆE MINISTARA**  
*Generalno tajništvo*

Broj: 05-02-1276-2/11  
Sarajevo, 20.7.2012. godine

01,02-02-1

20.07.2012

BOSNA I HERCEGOVINA  
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE  
SARAJEVO

PRIMLJENO:	23.07.2012		
Organizacija	Ministarski	Redni broj	05-02-1276-2/11
Ime	01,02-02-1-33/R		

B

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH**

- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

**SARAJEVO**

**PREDMET:** Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 12. sjednici održanoj 4.7.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektroničku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,



GENERALNI TAJNIK

Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA  
VIJEĆE MINISTARA**

**prijedlog**

**ZAKON  
O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI**

**Sarajevo, juli 2012. godine**

Na osnovu člana IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj dana \_\_\_\_\_ 2012. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj dana \_\_\_\_\_ 2012. godine, usvojila je

## **ZAKON O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI**

### **DIO PRVI - OPĆE ODREDBE**

#### **Član 1.**

##### **(Predmet zakona)**

Ovim zakonom propisuju se osnovna prava za ostvarivanje besplatne pravne pomoći, oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, subjekti za pružanje i korisnici besplatne pravne pomoći, uvjeti i način za ostvarivanje, finansiranje i kontrola pružanja besplatne pravne pomoći, kao i nadzor nad provođenjem ovog zakona, te se osniva Ured za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine.

#### **Član 2.**

##### **(Cilj zakona)**

(1) Cilj ovog zakona je da se svakom građaninu osigura djelotvoran i jednak pristup pravdi, radi vladavine prava i ravnopravnosti građana u postupku pred sudom, organom uprave i drugim organima vlasti pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

(2) Cilj zakona iz stava (1) ovog člana provodi se kroz uspostavljanje efikasnog i održivog sistema besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini.

(3) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i tumače u skladu s ciljem iz stava (1) ovog člana.

#### **Član 3.**

##### **(Besplatna pravna pomoć)**

(1) Besplatna pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava fizičkog subjekta na pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred sudom, organima uprave i drugim organima koji rade na osnovu javnih ovlaštenja, čije troškove u cijelosti ili djelimično snose nadležni organi u skladu s ovim zakonom.

(2) Odobrena besplatna pravna pomoć može se ograničiti samo iz razloga propisanih zakonom.

(3) Ostvareno pravo na besplatnu pravnu pomoć je pretpostavka za oslobađanje od taksi, o čemu odlučuje nadležni organ u skladu s posebnim zakonom.

#### **Član 4.**

##### **(Značenja izraza)**

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) Pravo na besplatnu pravnu pomoć predstavlja pravo svakog fizičkog subjekta da uz ispunjenje određenih uvjeta traži i ostvari besplatnu pravnu pomoć u skladu s ovim zakonom;
- b) Korisnik besplatne pravne pomoći je svaki fizički subjekt koji koristi neki od oblika besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom;
- c) Pružalac besplatne pravne pomoći je fizički subjekt zakonom ovlašten da za odobreni oblik besplatne pravne pomoći korisniku pruži stručnu pravnu pomoć i koji je odgovoran za nestručno ili nesavjesno pruženu pravnu pomoć;
- d) Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći su radnje i postupci kojima se korisniku besplatne pravne pomoći omogućava zaštita prava na pravično suđenje i jednak pristup pravdi;
- e) Subjektima pružanja besplatne pravne pomoći smatraju se nadležni organi propisani ovim zakonom, advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini i udruženja i fondacije registrovani za pružanje besplatne pravne pomoći u skladu sa zakonima kojim je uređena ova oblast, kao i drugi subjekti u skladu s drugim zakonima;
- f) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći je organ koji je ovim zakonom, kao i zakonom Republike Srpske, zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, zakonima kantona i zakonom Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, ustanovljen kao tijelo za pružanje besplatne pravne pomoći korisnicima, u obimu i oblicima utvrđenim zakonom;
- g) Osobom lošeg imovinskog stanja smatra se osoba koja, prema svom općem imovinskom stanju i stanju članova svog porodičnog domaćinstva, nema sredstava da plati punomoćnika i/ili radnje punomoćnika te troškove postupka, bez štete za nužno izdržavanje sebe i svoje porodice;
- h) Članovima porodičnog domaćinstva korisnika besplatne pravne pomoći smatraju se osobe koje su kao takve predvidjeli porodični zakoni Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine;
- i) Međunarodnim konvencijama smatraju se svi međunarodni akti koji se odnose na pravo pojedinca na pravično suđenje i jednak pristup pravdi, a koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala;
- j) Prekogračnični sporovi su sporovi koje vode korisnici pravne pomoći u pravnim sistemima izvan Bosne i Hercegovine, a koji su stekli pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu zakona i u skladu s ustanovljenim međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine za pružanje pravne pomoći izvan njenog pravnog sistema;

## **Član 5.**

### **(Osnovni principi sistema besplatne pravne pomoći)**

Sistem besplatne pravne pomoći zasniva se na:

- a) jednakoj dostupnosti prava na besplatnu pravnu pomoć svim osobama u skladu sa zakonom i zabranom diskriminacije bez obzira na lično svojstvo pružaoca i korisnika usluga;
- b) profesionalnom postupanju pružaoca i poštivanju dostojanstva korisnika;
- c) usmjerenosti ka potrebama korisnika usluga besplatne pravne pomoći i organizovanju sistema besplatne pravne pomoći u skladu s utvrđenim prioriternim potrebama;
- d) podsticanju općeg pravnog informisanja i savjetovanja u sistemu besplatne pravne pomoći;
- e) podsticanju mirnog rješavanja sporova;
- f) efikasnosti, ekonomičnosti i održivosti sistema besplatne pravne pomoći;
- g) unapređivanju i korištenju svih društvenih kapaciteta u pružanju besplatne pravne pomoći;
- h) podsticanju partnerstva i koordinacije u radu pružalaca besplatne pravne pomoći;
- i) javnosti svih oblika rada (upravljanje, rukovođenje, odlučivanje) u sistemu besplatne pravne pomoći;
- j) stalnom praćenju potreba korisnika;
- k) kontroli i unapređivanju kvaliteta usluga besplatne pravne pomoći;
- l) podsticanju i usavršavanju pružaoca besplatne pravne pomoći.

## **Član 6.**

### **(Nezavisnost)**

(1) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći obavlja svoju funkciju samostalno, nepristrasno i nezavisno od drugih organa vlasti i institucija.

(2) Nijedan organ ili institucija nemaju pravo da utječu na rad nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći.

## **Član 7.**

### **(Minimum prava)**

(1) Prava utvrđena ovim zakonom predstavljaju minimum prava koja se drugim zakonima i propisima ne mogu umanjivati.

(2) Osoba ostvaruje pravo na besplatnu pravnu pomoć kod nadležnog organa za pružanje besplatne pravne pomoći prema mjestu svog prebivališta, odnosno boravišta, ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Osoba koja ostvari pravo na besplatnu pravnu pomoć pred nadležnim organom u mjestu svog prebivališta, odnosno boravišta, uživa to pravo na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

(4) S ciljem ostvarivanja prava iz stava (3) ovog člana, nadležni organi za pružanje besplatne pravne pomoći dužni su međusobno saradivati.

(5) Ako je pravo na besplatnu pravnu pomoć priznato na osnovu drugog zakona, odredbe ovog zakona primjenjuju se samo u vezi s pitanjima koja nisu uređena tim zakonom.

## **DIO DRUGI - OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

### **Član 8.**

#### **(Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći)**

(1) Besplatna pravna pomoć ostvaruje se kao pravo na:

- a) opće informacije o pravima i obavezama;
- b) pomoć u popunjavanju obrazaca;
- c) pravne savjete;
- d) pravnu pomoć pri sastavljanju svih vrsta podnesaka;
- e) zastupanje pred organima uprave i upravnim organizacijama i institucijama koje rade na osnovu javnih ovlaštenja;
- f) zastupanje na sudu;
- g) sačinjavanje apelacija;
- h) pravnu pomoć u postupcima mirnog rješavanja spora (medijacija);
- i) sačinjavanje podnesaka međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava.

(2) Pravo na opće informacije o pravima i obavezama i pomoć u popunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć imaju sve osobe bez obzira na to da li ispunjavaju uvjete propisane članom 13. ovog zakona.

(3) Pravni savjet je detaljno informisanje o načinu i mogućnostima rješavanja određenog pravnog pitanja u konkretnoj pravnoj stvari.

### **Član 9.**

#### **(Postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć)**

(1) Besplatna pravna pomoć pruža se korisnicima besplatne pravne pomoći u postupcima u kojima se ostvaruju i štite njihova prava i na zakonu zasnovani interesi.

(2) Postupci iz stava (1) ovog člana su:

- a) upravni postupak;
- b) upravni spor;
- c) prekršajni postupak;
- d) parnični postupak;
- e) vanparnični postupak;
- f) izvršni postupak;
- g) krivični postupak u skladu sa zakonima o krivičnom postupku.

(3) U skladu s odredbama ovog zakona korisnici besplatne pravne pomoći ostvaruju pravo i u postupcima po vanrednim pravnim lijekovima, postupcima pred ustavnim sudovima u Bosni i Hercegovini i Evropskim sudom za ljudska prava te postupcima pred drugim međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava ako međunarodnim ugovorom nije drugačije regulisano.

## **Član 10.**

### **(Postupci u kojima se ne pruža besplatna pravna pomoć)**

Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć ne odnosi se na:

- a) postupak pred privrednim sudovima i privrednim odjeljenjima u sudovima;
- b) postupak registracije pravnih subjekata;
- c) postupak registracije preduzetničke ili obrtničke djelatnosti;
- d) postupak registracije udruženja i fondacija;
- e) postupak pred nadležnim poreznim organima;
- f) postupak pribavljanja urbanističke saglasnosti i građevinske dozvole, te druge pravne radnje u vezi s građenjem;
- g) sastavljanje privatnih isprava i ugovora.

## **DIO TREĆI – KORISNICI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

### **Član 11.**

#### **(Korisnik besplatne pravne pomoći)**

Korisnik besplatne pravne pomoći može biti:

- a) državljanin Bosne i Hercegovine i drugi fizički subjekt koji ima boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- b) fizički subjekt koji se nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine pod međunarodnom zaštitom u skladu s međunarodnim standardom, a naročito tražioci azila, izbjeglice, osoba pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, apatridi, žrtve trgovine ljudima, u skladu s obavezama koje Bosna i Hercegovina ima prema međunarodnim konvencijama;
- c) osoba čija su prava zaštićena odredbama Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece i Konvencije o ostvarivanju alimentacionih zahtjeva u inozemstvu.

### **Član 12.**

#### **(Zabrana diskriminacije)**

Svako ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, pod uvjetima propisanim ovim zakonom, bez obzira na njegovu rasu, boju kože, jezik, vjeru, etničku pripadnost, nacionalno i socijalno porijeklo, veze s nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje, članstvo u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanje, spol, spolno izražavanje ili orijentaciju, kao i svaku drugu okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da mu onemoguću ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava utvrđenih ovim zakonom.

## **DIO ČETVRTI - UVJETI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

### **Član 13.**

#### **(Uvjeti za ostvarivanje besplatne pravne pomoći)**

(1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu statusa ostvaruje:

- a) osoba koja prima stalnu socijalnu pomoć;
- b) djeca bez roditeljskog staranja;
- c) osoba kojoj je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljela osoba;

- d) primalac najniže penzije pod uvjetom da nema drugih članova porodičnog domaćinstva;
- e) žrtva nasilja u porodici ili nasilja na osnovu spola;
- g) tražioci azila, osoba pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, apatridi, žrtve trgovine ljudima.

(2) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruje i osoba lošeg imovinskog stanja kada to utvrdi nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći.

#### **Član 14.**

##### **(Utvrđivanje statusa subjekta)**

Status subjekta iz člana 13. stav (1) ovog zakona dokazuje se odgovarajućim dokumentima nadležnih organa.

#### **Član 15.**

##### **(Utvrđivanje lošeg imovinskog stanja)**

(1) Osobom lošeg imovinskog stanja smatra se osoba čija ukupna mjesečna redovna primanja i prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 40% od prosječne mjesečne netoplaće isplaćene na nivou iz kojeg se finansira nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći i nema imovine koja može biti predmet izvršenja po zakonima o izvršnom postupku.

(2) Prilikom utvrđivanja lošeg imovinskog stanja uzet će se u obzir svi prihodi i primanja koja se ne smatraju prihodom, kao i primanja na koja podnosilac zahtjeva i članovi njegovog porodičnog domaćinstva ne plaćaju porez i imovina koja je u vlasništvu podnosioca zahtjeva i članova njegovog porodičnog domaćinstva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Pri utvrđivanju podobnosti za besplatnu pravnu pomoć zbog lošeg imovinskog stanja neće se uzimati u obzir prihod i imovina onih članova porodičnog domaćinstva koji su u postupku za koji je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć, protustranka podnosiocu zahtjeva.

#### **Član 16.**

##### **(Primanja koja se smatraju prihodom)**

(1) Primanja koja se smatraju prihodom su primanja propisana zakonima o porezu na dohodak i zakonima o porezu na dobit, koje podnosilac zahtjeva i članovi njegovog porodičnog domaćinstva primaju u periodu šest mjeseci prije mjeseca u kojem je zahtjev podnesen.

(2) Prihodima iz stava (1) ovog člana smatraju se i vanredni prihodi i imovina koja uključuje nasljedstvo, poklone, otpremnine, nagrade i druge prihode koje je primio podnosilac zahtjeva ili član njegovog porodičnog domaćinstva barem jednom u periodu šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

#### **Član 17.**

##### **(Djelimična naknada troškova postupka)**

Kada podnosilac zahtjeva ima na raspolaganju određena sredstva koja se mogu koristiti u toku postupka, ali su nedovoljna za plaćanje troškova postupka, a naročito troškova zastupanja, nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći će odrediti koje troškove postupka snosi nadležni organ, a koje podnosilac zahtjeva.



## **Član 18.**

### **(Kriterij očigledne neosnovanosti)**

- (1) Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnosiocu zahtjeva ili će se otkazati ukoliko je odobrena:
  - a) ako se iz samog zahtjeva, dokaza i činjenica na kojima se zasniva zahtjev očigledno može zaključiti da je takav zahtjev neosnovan;
  - b) ako se radi o neopravdanom vođenju postupka;
  - c) ako se radi o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć.
- (2) Smatrat će se da je riječ o neopravdanom vođenju postupka kada je podnosilac zahtjeva u očiglednom nesrazmjeru sa stvarnim izgledom na uspjeh, kao i kada želi da vodi postupak radi postizanja svrhe koja je suprotna načelima poštenja i morala.

(3) Smatrat će se da je riječ o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć, ako je podnosilac zahtjeva dao netačne podatke o ispunjavanju kriterija iz ovog zakona ili ako ih u slučaju promijenjenih okolnosti u toku vođenja postupka nije prijavio nadležnom organu za pružanje besplatne pravne pomoći.

## **Član 19.**

### **(Zahtjev za pravnu pomoć)**

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć iz člana 8. tačke c), d), e), f), g), h) i i) ovog zakona podnosi se nadležnom organu za pružanje besplatne pravne pomoći na propisanom obrascu uz priložene dokaze o ispunjavanju uvjeta za ostvarivanje prava na pravnu pomoć.
- (2) Podnosilac zahtjeva odgovara za tačnost podataka navedenih u zahtjevu.

## **Član 20.**

### **(Rješenje o pravu na besplatnu pravnu pomoć)**

- (1) O zahtjevu za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći odlučuje rješenjem bez odgađanja, a najkasnije u roku osam dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za besplatnu pravnu pomoć podnosilac zahtjeva ima pravo u roku osam dana od dana prijema rješenja uložiti žalbu.
- (3) Žalba iz stava (2) ovog člana podnosi se tijelu određenom ovim zakonom, zakonima Federacije Bosne i Hercegovine i kantona, Republike Srpske i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, koje će o žalbi odlučiti u roku osam dana.
- (4) Protiv rješenja iz stava (3) ovog člana nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(5) Odbijanje zahtjeva za pravnu pomoć, postupak po žalbi i odluka u upravnom sporu ne odgađaju rokove koji teku po drugim postupcima, niti mogu biti osnov za tužbu za naknadu štete zbog nepružanja pravne pomoći.

(6) Za postupke po vanrednim pravnim lijekovima pred domaćim organima, za postupke pred ustavnim sudovima u Bosni i Hercegovini, postupke pred Evropskim sudom za ljudska prava i pred drugim međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava na osnovu zahtjeva stranke donosi se posebno rješenje.

#### **Član 21.**

##### **(Vremensko važenje priznatog prava)**

(1) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć važi do pravosnažnog okončanja postupka, ukoliko odobrena pravna pomoć ranije nije otkazana ili opozvana.

(2) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć prestaje:

a) smrću korisnika;

b) izvršenjem usluge;

c) kada nadležni organ utvrdi da je korisnik dao netačne podatke na osnovu kojih je priznato pravo;

d) kada se promijene okolnosti u vezi s uvjetima za priznavanje prava.

#### **Član 22.**

##### **(Povrat troškova postupka)**

Kada je korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć potpuno ili djelimično uspio u postupku i dosuđeni mu troškovi postupka, na zahtjev nadležnog organa koji je odobrio besplatnu pravnu pomoć dužan je da vrati u budžet iznos troškova ostvarenih po osnovu odobrene besplatne pravne pomoći, o čemu se donosi posebno rješenje.

#### **Član 23.**

##### **(Obaveza vraćanja sredstava)**

Kada se u toku postupka utvrdi da su se finansijske prilike korisnika ili članova njegovog porodičnog domaćinstva bitno izmijenile i to u slučajevima nasljedstva, poklona, promjene posla, dobitka na igrama na sreću ili sličnim slučajevima, tako da je on u mogućnosti potpuno ili djelimično vratiti nastale troškove, korisnik je dužan platiti troškove pružene pravne pomoći o čemu nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći donosi posebno rješenje.

### **DIO PETI - SUBJEKTI I PRUŽAOCI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

#### **Član 24.**

##### **(Subjekti)**

(1) Subjekti za besplatnu pravnu pomoć u skladu s odredbama ovog zakona su nadležni organi za pružanje besplatne pravne pomoći (kancelarija, ured, zavod, centar za pravnu pomoć...) utvrđeni ovim zakonom, zakonom Republike Srpske, zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, zakonima kantona i zakonom Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine.

(2) Subjekti za besplatnu pravnu pomoć, a u skladu s propisima kojim je uređena njihova djelatnost i nadležnost, su:

- a) udruženja i fondacije registrovani za pružanje besplatne pravne pomoći;
- b) advokatske komore u Bosni i Hercegovini;
- c) drugi organi i institucije.

#### **Član 25.**

##### **(Pružaoци besplatne pravne pomoći)**

(1) Pružaoци besplatne pravne pomoći u skladu s odredbama ovog zakona su ovlašteni da ispred nadležnog organa za pružanje besplatne pravne pomoći preduzimaju radnje u postupku u kojem se pruža pravna pomoć i obavezni su da pravnu pomoć pruže pravovremeno, kvalitetno i u skladu s pravilima struke i profesije.

(2) Za zastupanja pred sudom, zastupanje u prekograničnim sporovima i u drugim slučajevima kada nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći smatra opravdanim, može angažovati advokata s liste pružaoca pravne pomoći, kome je dužan u skladu s posebnom tarifom isplatiti naknadu.

(3) Nadležni ministar pravde donijet će poseban propis kojim će urediti postupak prijave advokata, način vođenja liste i tarifu iz stava (2) ovog člana.

#### **Član 26.**

##### **(Pravo zastupanja)**

(1) Pravo zastupanja korisnika besplatne pravne pomoći u skladu s ovim zakonom i procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini imaju službenici nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći pod uvjetom da su diplomirani pravници koji imaju položen pravosudni ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita.

(2) Pravo zastupanja u skladu s procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini imaju advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini i zaposleni u udruženjima i fondacijama koji su registrovani za pružanje besplatne pravne pomoći.

(3) Pravni zastupnici iz stavova (1) i (2) ovog člana dužni su informisati stranku o preduzetim radnjama u postupku i o svim drugim činjenicama relevantnim za tok i ishod konkretnog postupka.

### **DIO ŠESTI – PRAĆENJE SISTEMA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I SARADNJA NADLEŽNIH ORGANA**

#### **Član 27.**

##### **(Odbor)**

(1) S ciljem praćenja provođenja Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, transparentnosti i saradnje nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći i praćenja funkcionisanja sistema besplatne pravne pomoći osniva se Odbor za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Odbor).

(2) Odbor čini po jedan predstavnik nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći s nivoa Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine, kantona i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, jedan član kojeg predlaže Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine i jedan advokat s liste pružaoca besplatne pravne pomoći kojeg predlaže ministar pravde Bosne i Hercegovine.

(3) Odbor imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara), na period od četiri godine.

(4) Odbor donosi poslovnik o radu.

(5) Odbor podnosi Vijeću ministara godišnji izvještaj o radu.

### **Član 28.** **(Nadležnost Odbora)**

(1) Odbor je nadležan za:

- a) praćenje uspostavljanja i funkcionisanja sistema besplatne pravne pomoći;
- b) koordinaciju i harmonizaciju sistema besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini i razvijanje međusobnih odnosa i saradnje nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći;
- c) vođenje aktivnosti radi usklađivanja tarifa besplatne pravne pomoći uz prethodnu saglasnost nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći;
- d) unifikaciju dokumenata koji se upotrebljavaju u postupku po zahtjevu za besplatnu pravnu pomoć uz prethodnu saglasnost nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći;
- e) davanje informacija, objavljivanje publikacija, uređivanje web-stranice;
- f) praćenje kvaliteta i predlaganje mjera za kvalitetno pružanje besplatne pravne pomoći.

(2) Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde) pruža tehničku pomoć za provođenje aktivnosti iz stava (1) ovog člana.

### **Član 29.** **(Stručna obuka pružaoca besplatne pravne pomoći)**

(1) Pružaoci besplatne pravne pomoći obavezni su stalno se usavršavati i pohađati odgovarajuće programe edukacije, u skladu s opisima poslova, potrebama i uvjetima radnog mjesta na koje su raspoređeni.

(2) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći je dužan da osigura adekvatno usavršavanje za rad i kontinuiranu stručnu obuku pružaocu besplatne pravne pomoći.

(3) Način stručnog obrazovanja i usavršavanja, program stručne obuke, vrijeme trajanja, kao i ostala pitanja stručne obuke pružaoca besplatne pravne pomoći utvrđuje nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći.

## **DIO SEDMI - FINANSIRANJE PRUŽANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

### **Član 30.**

#### **(Finansiranje)**

- (1) Sredstva za organizovanje i pružanje besplatne pravne pomoći od nadležnog organa za pružanje besplatne pravne pomoći osiguravaju se u budžetu iz kojeg se finansira taj organ.
- (2) Sredstva za pružanje pravne pomoći udruženjima i fondacijama koji su registrovani za pružanje besplatne pravne pomoći osiguravaju se u skladu sa zakonima, na osnovu odobrenog projekta.

### **Član 31.**

#### **(Evidencija)**

- (1) O pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći vodi evidencije u manuelnoj i u elektronskoj formi.
- (2) Nadležna ministarstva pravde će donijeti odgovarajuće akte kojim će detaljno regulisati način vođenja i sadržaj evidencija iz stava (1) ovog člana.

### **Član 32.**

#### **(Upotreba informaciono-komunikacijskih tehnologija)**

- (1) S ciljem unapređenja efikasnosti rada, nadležni organi za pružanje besplatne pravne pomoći koriste se informaciono-komunikacionim tehnologijama.
- (2) Rukovodilac organa odobrava uvođenje novih softverskih i sistemskih rješenja s ciljem osiguravanja jednoobraznosti u upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija.
- (3) Nadležno ministarstvo pravde donosi uputstva i instrukcije kojima se reguliše način korištenja informaciono-komunikacionih tehnologija, sigurnosne procedure, organizacija IKT podrške i druga pitanja u vezi s primjenom i korištenjem informaciono-komunikacionih tehnologija.

## **DIO OSMI - KONTROLA KVALITETA**

### **Član 33.**

#### **(Nadzor)**

- (1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći obavlja po službenoj dužnosti organ pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.
- (2) Kada organ pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozoriti korisnika pravne pomoći na okolnost pružene pravne pomoći, nadležni organ koji je odobrio pružanje besplatne pravne pomoći i nadležno ministarstvo pravde.

### **Član 34.**

#### **(Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći)**

(1) Pod nesavjesnim i nestručnim pružanjem besplatne pravne pomoći smatra se:

- a) propuštanje određenih radnji ili rokova, preduzimanje radnji suprotno općim pravilima struke i profesije, usljed kojih korisnik nije ostvario svoje pravo ili interes u kojem je pružena besplatna pravna pomoć;
- b) neosnovano odbijanje pružanja pravne pomoći, osim razloga predviđenih ovim zakonom;
- c) naplaćivanje naknade za pruženu pravnu pomoć neposredno od korisnika ili ugovaranje plaćanja naknade s korisnikom.

(2) Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći utvrđuje se kroz kontrolu kvaliteta pružanja pravne pomoći, u vrijeme dok se pravna pomoć pruža ili na osnovu efekata pružene pravne pomoći prema odredbama ovog zakona.

### **Član 35.**

#### **(Pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti pružaoca)**

(1) Nadležni organ koji je odobrio pružanje besplatne pravne pomoći i nadležno ministarstvo pravde odredit će komisiju koja će utvrditi okolnosti usljed kojih je došlo do nesavjesnog, odnosno nestručnog pružanja pravne pomoći.

(2) Komisija može od pružaoca i korisnika besplatne pravne pomoći zatražiti objašnjenja i dodatne informacije, a kada ocijeni da je potrebno, može pozvati pružaoca ili korisnika da daju izjavu o bitnim činjenicama.

(3) Postupak kontrole pružanja besplatne pravne pomoći provodi se prema pravilima kojima je uređen upravni postupak.

### **Član 36.**

#### **(Pravne posljedice stručnog nadzora)**

(1) U slučaju utvrđivanja odgovornosti za nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, komisija podnosi izvještaj nadležnom organu koji je odobrio pružanje besplatne pravne pomoći i nadležnom ministarstvu pravde.

(2) Ako nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći utvrdi da je pravna pomoć pružena nestručno i nesavjesno, a ako nije za korisnika nastupila šteta, pružaoca besplatne pravne pomoći će opomenuti.

(3) Ako je utvrđen teži oblik nesavjesnog ili nestručnog pružanja pravne pomoći, usljed kojeg nastane šteta za korisnika, nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći može pružaoцу, koji je službenik nadležnog organa, izreći zabranu pružanja pravne pomoći na određeno vrijeme.

### **Član 37.**

#### **(Pravne posljedice stručnog nadzora prema advokatima)**

(1) Kada je besplatnu pravnu pomoć pružao advokat, nadležni organ koji je odobrio pružanje besplatne pravne pomoći će o nestručnom ili nesavjesnom pružanju pravne pomoći obavijestiti advokatsku komoru u koju je advokat upisan.

(2) Odgovornosti pružaoca iz stava (1) ovog člana za nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći mogu se utvrđivati u postupku pred organima nadležne advokatske komore u skladu s aktima komore.

(3) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći će, bez obzira na odluku organa nadležne advokatske komore, nakon dva upozorenja o nesavjesno ili nestručno pruženoj pravnoj pomoći od advokata, donijeti rješenje kojim će ga brisati s liste pružaoca pravne pomoći.

(4) Advokat besplatne pravne pomoći koji je zbog nesavjesno ili nestručno pružene pravne pomoći brisan s liste pružaoca pravne pomoći nema pravo na obračun troškova za preduzete pravne radnje pružanja pravne pomoći.

#### **Član 38.**

##### **(Pravo pružaoca na tužbu)**

(1) Na rješenje nadležnog organa o izrečenoj mjeri i rješenje o brisanju s liste pružaoca besplatne pravne pomoći pružalac može izjaviti žalbu nadležnom ministarstvu pravde u roku osam dana od dana prijema rješenja o izricanju mjere.

(2) Ministarstvo pravde odlučuje o žalbi u roku 15 dana od dana prijema žalbe.

(3) Rješenje Ministarstva pravde je konačno.

(4) Protiv rješenja Ministarstva pravde kojim se žalba odbija pružalac može pokrenuti upravni spor.

#### **Član 39.**

##### **(Određivanje drugog pružaoca)**

Kada je rješenjem nadležnog organa utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći od pružaoca, korisnik ima pravo na određivanje drugog pružaoca pravne pomoći, bez odgađanja u skladu s ovim zakonom.

#### **Član 40.**

##### **(Praćenje provođenja zakona i izvještavanje)**

(1) Provođenje ovog zakona, zakona Republike Srpske, zakona Federacije Bosne i Hercegovine, zakona kantona i zakona Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine prati nadležno ministarstvo pravde, odnosno Pravosudna komisija Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine.

(2) Izvještaj o broju i vrsti zaprimljenih predmeta, broju i vrsti predmeta u kojima je pružena pravna pomoć u prethodnoj godini, trajanju pojedinih postupaka, broju nezavršenih predmeta te obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći podnosi organu određenom zakonima iz stava (1) ovog člana.

## **DIO DEVETI – URED ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI BOSNE I HERCEGOVINE U POSTUPCIMA PRED ORGANIMA BOSNE I HERCEGOVINE**

#### **Član 41.**

##### **(Ured za pružanje besplatne pravne pomoći Bosne i Hercegovine)**

(1) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine u skladu s ovim zakonom je Ured za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured).

(2) Ured je samostalna upravna organizacija Bosne i Hercegovine koja se osniva u skladu sa Zakonom o upravi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09).

(3) Ured ima status pravnog subjekta.

**Član 42.**  
**(Sjedište i pečat)**

(1) Sjedište Ureda je u Sarajevu.

(2) Ured ima pečat u skladu sa Zakonom o pečatima institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/98, 14/03 i 62/11).

**Član 43.**  
**(Rukovođenje)**

(1) Radom Ureda upravlja direktor.

(2) Za direktora može biti imenovana osoba koja, osim općih uvjeta za rad u institucijama Bosne i Hercegovine, ima univerzitetsku diplomu najmanje VII stepena stručne spreme ili visoko obrazovanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja s 240 ECTS bodova, položen pravosudni ispit i deset godina radnog iskustva na pravnim poslovima, od čega najmanje pet godina na poslovima rukovođenja.

(3) Direktora imenuje Vijeće ministara u skladu sa Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 07/03 i 37/03).

(4) Direktor se imenuje na mandat od pet godina, s mogućnošću još jednog ponovnog izbora.

**Član 44 .**  
**(Ovlaštenja direktora)**

(1) Direktor zastupa i predstavlja Ured, organizuje i osigurava zakonito, pravilno i efikasno vršenje poslova iz nadležnosti Ureda.

(2) Direktor Ureda odlučuje o pravima, obavezama i dužnostima zaposlenih u Uredu, u skladu sa zakonom.

(3) Za svoj rad i rad Ureda direktor odgovara Vijeću ministara.

**Član 45.**  
**(Unutrašnje uređenje Ureda)**

(1) Na rad, unutrašnje uređenje i sistematizaciju radnih mjesta u Uredu primjenjuje se Zakon o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09).

(2) Plaće i naknade zaposlenih u Uredu određene su Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09 i 75/09).



(3) Zaposleni u Uredu na stručnim poslovima imaju status državnih službenika na koje se primjenjuje Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09 i 8/10), a zaposleni na pomoćnim i tehničkim poslovima su zaposlenici na koje se primjenjuje Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05 i 60/10).

(4) Način organizovanja pravne pomoći, broj zaposlenih i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu utvrđuje se pravilnikom koji donosi direktor Ureda uz saglasnost Vijeća ministara u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

#### **Član 46.**

##### **(Sredstva za rad Ureda)**

Sredstva za rad Ureda osiguravaju se u Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

#### **Član 47.**

##### **(Nezavisnost)**

(1) Ured je samostalan i nezavisan organ Bosne i Hercegovine i svoju funkciju obavlja nezavisno od drugih organa vlasti i institucija Bosne i Hercegovine.

(2) Nijedan državni organ ili institucija nemaju pravo da na bilo koji način utječu na rad Ureda.

#### **Član 48.**

##### **(Zahtjev za besplatnu pravnu pomoć)**

(1) Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku koji se vodi pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine podnosi se na propisanom obrascu Uredu ili nadležnom organu prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva.

(2) Ured je dužan pružiti pravnu pomoć svakoj osobi koja je stekla pravo na besplatnu pravnu pomoć po zahtjevu podnesenom u skladu sa stavom (1) ovog člana.

(3) Ako o zahtjevu iz stava (1) ovog člana odlučuje nadležni organ prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva, ispitat će ispunjenost uvjeta prema ovom zakonu i donijeti rješenje kojim podnosiocu odobrava pravo na besplatnu pravnu pomoć, a Ured će odrediti pružaoca pomoći, kao i vrstu i oblik pomoći koji će se pružiti.

#### **Član 49.**

##### **(Kompletiranje zahtjeva)**

(1) Uz zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć podnosilac prilaže dokaz o ispunjenosti uvjeta u skladu s ovim zakonom.

(2) Podnosilac zahtjeva obavezno prilaže ovjerenu svoju pisanu izjavu i ovjerenu pisanu izjavu punoljetnih članova svog domaćinstva o imovinskom stanju, te ovjerenu svoju i ovjerenu pisanu

izjavu punoljetnih članova svog domaćinstva o dopuštanju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.

(3) Za tačnost podataka navedenih u zahtjevu i izjavama podnosilac odgovara materijalno i krivično.

(4) Osobe pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, apatridi i žrtve trgovine ljudima uz zahtjev prilažu odgovarajuće dokumente nadležnog organa kojim potvrđuju svoj status.

#### **Član 50.**

##### **(Provjera podataka)**

(1) Ured će prema vlastitoj procjeni provjeriti činjenice navedene u izjavi o imovinskom stanju podnosioca zahtjeva, a obavezno kada na to ukaže Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud), Tužilaštvo Bosne i Hercegovine i drugi organ gonjenja, organi uprave na državnom nivou, osoba koja vodi postupak te osoba koja ima pravni interes.

(2) Na zahtjev Ureda, nadležni organi i pravni subjekti dužni su dostaviti podatke kojim raspolazu ili činjenice o kojima vode evidenciju, navedene u izjavi o statusu ili imovinskom stanju podnosioca zahtjeva.

#### **Član 51.**

##### **(Odobranje pravne pomoći)**

(1) Ured odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć po odredbama ovog zakona i podnosiocu zahtjeva izdaje rješenje o odobrenju pravnoj pomoći.

(2) Ako Ured utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobranje prava na besplatnu pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija.

(3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana podnosilac zahtjeva može u roku osam dana od dana dostave rješenja podnijeti žalbu ministru pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar pravde), koji je dužan po žalbi odlučiti bez odgađanja, a najkasnije u roku osam dana od dana prijema žalbe.

(4) Protiv rješenja ministra pravde, kojim je žalba odbijena, može se pokrenuti upravni spor pred Sudom.

#### **Član 52.**

##### **(Oblici pružanja pravne pomoći)**

(1) Službenici Ureda imaju pravo u skladu s odredbama ovog zakona pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i prekograničnim sporovima.

(2) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i prekograničnim sporovima imaju članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini koji su na listi pružaoca besplatne pravne pomoći.

(3) Način prijave, vođenje i ažuriranje liste iz stava (2) ovog člana uređuju se pravilnikom koji na prijedlog ministra pravde donosi Vijeće ministara.

(4) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima vrši se u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

#### **Član 53.**

##### **(Nalog)**

- (1) Nakon što odobri besplatnu pravnu pomoć iz člana 52. stav (2), Ured izdaje nalog kojim se određuje vrsta i oblik pravne pomoći koji se odobravaju i u kojem navodi ime advokata koji će pružiti pravnu pomoć.
- (2) Advokat je dužan nakon pružene pravne pomoći Uredu vratiti popunjen nalog uz koji prilaže račune i dokaze za nastale troškove te kopiju sudske odluke.
- (3) Ured će nakon pružene pravne pomoći izvršiti obračun i isplatu ukupnih troškova pravne pomoći.
- (4) Obračun troškova zastupanja vrši se po tarifi koju na prijedlog ministra pravde donosi Vijeće ministara.

#### **Član 54.**

##### **(Angažovanje drugih subjekata)**

Pružaoци besplatne pravne pomoći mogu u pojedinom postupku angažovati ili zatražiti angažovanje vještaka, sudskih tumača i drugih subjekata, kada je to neophodno za zastupanje, samo na osnovu prethodnog odobrenja direktora Ureda.

#### **Član 55.**

##### **(Nadzor)**

- (1) Nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona koje se odnose na uspostavu i funkcionisanje Ureda vrši Odbor.
- (2) Ured je dužan najmanje jednom godišnje dostaviti izvještaj o radu Vijeću ministara, Odboru i Ministarstvu pravde.

### **DIO DESETI – DODJELJIVANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA**

#### **Član 56.**

##### **(Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima)**

- (1) Na korisnike iz člana 11. ovog zakona, pri dodjeljivanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima primjenjivat će se odredbe ovog zakona, a u skladu s međunarodnim propisima i obavezama Bosne i Hercegovine.
- (2) Ured ima isključivu nadležnost da odlučuje o dodjeli besplatne pravne pomoći iz stava (1) ovog člana.

(3) U rješenju kojim odlučuje o zahtjevu za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima, Ured će odrediti pružaoca pravne pomoći s verifikovane liste pružaoca iz člana 52. stavovi (2) i (3) ovog zakona te način plaćanja nastalih troškova.

## **DIO JEDANAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Član 57.**

#### **(Rok za donošenje podzakonskih akata)**

(1) Pravilnik o obrascima koji se upotrebljavaju u postupku odobravanja i pružanja besplatne pravne pomoći, i to: obrazac zahtjeva za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, obrazac izjave o imovinskom stanju, obrazac izjave o dopuštanju uvida u podatke o imovini, obrazac naloga i obrazac liste pružaoca pravne pomoći, propisuje direktor Ureda.

(2) Ministar pravde će u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pripremiti i dostaviti Vijeću ministara na usvajanje tarifu za obračun troškova zastupanja.

(2) Ministar pravde će u roku 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pripremiti i dostaviti Vijeću ministara na usvajanje pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju liste pružaoca besplatne pravne pomoći i pravilnik o načinu vođenja evidencije o izdatim nalogima.

### **Član 58.**

#### **(Imenovanje Odbora)**

Vijeće ministara će u roku šest mjeseci od dana uspostave Ureda imenovati članove Odbora.

### **Član 59.**

#### **(Stupanje na snagu)**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, a primjenjuje se od 01.01.2013. godine.

PSBiH, broj \_\_\_\_\_/12

\_\_\_\_\_ 2012. godine

S a r a j e v o

***PREDSJEDAVALJUĆI***

***Predstavničkog doma  
Parlamentarne skupštine BiH***

***PREDSJEDAVALJUĆI***

***Doma naroda  
Parlamentarne skupštine BiH***

## **O B R A Z L O Ž E N J E**

### **Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći**

#### ***I - USTAVNOPRAVNI OSNOV***

Ustavni osnov za donošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sadržan je u članu IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine Bosne i Hercegovine prema Ustavu, kao i u članu II 3.e) kojim se garantuje pravo na pošteno saslušanje u građanskim i krivičnim predmetima i druga prava u vezi s krivičnim postupkom.

#### ***II - RAZLOZI ZA UVOĐENJE PROPISA***

Zakonodavni dio reforme u pravosuđu postavio je znatno šire nego ranije pravo siromašnog osumnjičenog, odnosno optuženog, da ima branioca, tako da po tom osnovu može zahtijevati branioca u toku cijeloga krivičnog postupka i to za sva djela, ako to zahtijevaju interesi pravde.

Zakoni o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini predviđaju „postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja“ kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravde bez obzira na propisanu kaznu osumnjičenom, odnosno optuženom, gdje će se na njegov zahtjev postaviti branilac, ako prema svom imovinskom stanju ne može snositi troškove odbrane.

Član 6. stav 3. tačka c) EKLJP-a zahtijeva da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati i kada interesi pravde to zahtijevaju. Prvi uvjet je da optuženi nema sredstava platiti branioca, a drugi da to interesi pravde zahtijevaju. Test ima li optuženi sredstava je potpuno jasan. Međutim, interesi pravde u obzir uzimaju ozbiljnost izvršenoga krivičnog djela, potencijalnu kaznu koja može biti izrečena i složenost predmeta.

Osnovni uvjeti koji opravdavaju institut obavezne odbrane u slučaju teških krivičnih djela mogu se steći i u odnosu na osumnjičenog, odnosno optuženog, koji odgovara za lakša krivična djela od onih koji pretpostavljaju obaveznu odbranu. Zbog toga je Zakon o krivičnom postupku predvidio mogućnost postavljanja branioca i u drugim opravdanim slučajevima. Pri ocjeni je li situacija osumnjičenog, odnosno optuženog, takva odnosno opravdana, u obzir se uzimaju njegovi prihodi i rashodi i visina troškova odbrane koji su u izgledu. Osumnjičeni, odnosno optuženi, treba da pruži odgovarajuće podatke o svom imovinskom stanju (imovini i prihodima), osobama koje izdržava i dokaze o tome. Cilj ovih odredbi je da se osumnjičeni, odnosno optuženi, koji nema sredstava za plaćanje branioca, ne dovede samo zbog toga u nepovoljniji položaj od imućnijeg osumnjičenog, odnosno optuženog, ali samo pod određenim uvjetima. To pravo, međutim, nije apsolutno, nego se čini zavisnim i od toga da li to „zahtijevaju interesi pravde“. Postojanje tih interesa jeste *quaestio facti*, o čemu odlučuje sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća. „Interesi pravde“ mogu postojati, prije svega, u posebnim specifičnostima krivičnog djela koje je predmet optužbe, zatim u ličnosti osumnjičenog, odnosno optuženog, sredini u kojoj je krivično djelo izvršeno, broju osumnjičenih, odnosno optuženih, pravnim pitanjima koje treba riješiti i sl. Sud nema posebnu obavezu upozorenja osumnjičenog, odnosno optuženog, na pravo postavljanja branioca o trošku budžeta.

Ovim zakonom nije prošireno ovo pravo, nego postavljeno u skladu s članom 6. stav 3. tačka c) EKLJP-a, koji zahtijeva da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati. Kako jedino sud može utvrditi postoje li razlozi pravičnosti, i to po slobodnoj ocjeni u zavisnosti od specifičnosti svakog pojedinog slučaja, ovim zakonom pravo na pravnu pomoć omogućit će se ispunjavanjem samo osnovnoga kriterija, odnosno slabog imovinskog stanja. Nesporno je da se ovim zakonom niti mogu mijenjati, niti mijenjaju postulati utvrđeni u krivičnom zakonodavstvu.

Međutim, u "nekrivičnim" postupcima u ostvarivanju pravne zaštite nužno je otkriti prepreke koje onemogućavaju ili otežavaju jednak pristup sudu i pravdi svim građanima.

U skladu s važećim propisima, troškovi advokata u BiH su mnogo veći zbog povećanog broja njihovih dužnosti. Za mali broj "bogatih" stranaka ovo ne predstavlja problem. One mogu jednostavno i lako "platiti" svoje advokate iz ličnog fonda. Međutim, mnogi neće biti u mogućnosti sebi platiti pomoć. Praksa većine država je da imaju "kancelarije" koje se bave pružanjem besplatne pravne pomoći siromašnim strankama. Sličan ili u suštini isti zakon usvojen je u Republici Srpskoj, Distriktu Brčko, Zeničko-dobojskom kantonu, Tuzlanskom kantonu... Osnovan je Centar i kancelarije za pravnu pomoć u Republici Srpskoj, kancelarije Distrikta Brčko i kantona, što ukazuje na potrebu usvajanja ovog instituta i u ostalom dijelu BiH (u Sarajevskom kantonu identičan zakon je u proceduri donošenja), te ovog zakona kao "okvirnog", odnosno zakona na državnom nivou.

Iako Ustav Bosne i Hercegovine i ostali relevantni međunarodni dokumenti predviđaju pravo na pošteno saslušanje i u građanskim i u krivičnim slučajevima i garantuju jednak pristup pravdi bez diskriminacije, pravna pomoć u BiH u građanskim slučajevima gotovo da ne postoji ili je svedena na najmanju zagarantovanu mjeru. Ona se uglavnom odnosi na oslobađanje siromašnih ljudi od plaćanja troškova postupka ili sudskih taksi, ali nema cjelovitog državnog mehanizma za pravnu pomoć. Evidentno je da postoji veliki broj ljudi u BiH koji nema pristup sudovima, ali i drugim organima zbog siromaštva. Bh. zakoni u građanskim stvarima ne sadrže odredbe za pravnu pomoć. U nekim slučajevima, prema entitetskim zakonima o građanskom postupku, sud može postaviti privremenog predstavnika po službenoj dužnosti za optuženog. Ipak, ovo imenovanje ne smatra se pravnom pomoći, nego više pravnim nadomještanjem za stranku, koje je neophodno da bi sudski postupak bio održan.

Naime, zakonodavna analiza otkriva da postoje ozbiljni nedostaci u provođenju pravne pomoći u građanskim postupcima u Bosni i Hercegovini, pa su stoga u ovom pravcu djelovale entitetske ili neke kantonalne vlasti.

Shodno navedenom, a i zahtjevu stvarne ravnopravnosti u ostvarivanju pravne zaštite, javlja se nužnim uvođenje instituta za pružanje pravne pomoći u građanskim stvarima svih stranaka slabog imovinskog stanja.

Razvijanje sistema i strukture održivog pravnog savjetovanja i besplatne pravne pomoći u građanskim stvarima u BiH s odgovarajućim prijedlogom zakonskog rješenja u ovoj oblasti postavlja se kao jedan od zahtjeva Vijeća Evrope i kao obaveza koju je BiH prihvatila kao neophodnu u oblasti reforme pravosuđa.

Jednakost u postupanju podrazumijeva da se svakoj strani mora dati razumna prilika da prezentuje svoj slučaj - uključujući i svoje obaveze - pod uvjetima koji je u znatnoj mjeri ne stavlja u nepovoljan položaj "vis-a-vis" protustranke. Naime, neminovna je pravedna ravnoteža između strana, ali ne samo u tehničkom smislu, što opravdava razlog da se "neuka", a siromašna stranka izjednači sa strankom kojoj ne treba pravna pomoć ili koja sama može platiti troškove za pravnu pomoć. Pravo na pristup sudu podrazumijeva i "da su strane dovoljno obaviještene", kako

bi zahtjev siromašne neuke stranke bio osnovan. Nadalje, ovo pravo obuhvata i mogućnost provjere odluka određenih drugih organa.

Zbog navedenog, a u okviru reforme zakonodavstva u oblasti pravosuđa, potrebno je osigurati uvjete za kvalifikovane, finansijski opravdane i održive usluge besplatne pravne pomoći u građanskim predmetima za socijalno ugrožene kategorije stanovništva, koje će pružiti kvalitetni pravni stručnjaci ili advokati. Pružaoci pravne pomoći su pravni subjekti i institucionalni organi koji su nadležni da se, u skladu s odredbama procesnih zakona u Bosni i Hercegovini, mogu pojavljivati kao puni procesni punomoćnici u svim postupcima u kojima se ostvaruje pravo na pravnu pomoć. Poboljšanje pristupa pravdi u BiH rezultat je predloženih zakonskih rješenja, koja predstavljaju daljnji korak i novi kvalitet u razvoju i garanciji jačanja vladavine prava.

### ***III - USKLADENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM***

Evropski standardi zahtijevaju da svaki čovjek tokom odlučivanja o njegovom građanskom pravu i obavezi, ima pravo na pravedno suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim zakonom ustanovljenim sudom. Član 6. EKLJP garantuje pravo na pravedno suđenje, ali ne propisuje pravila, odnosno ona treba da se regulišu prvenstveno domaćim zakonom.

Međutim, u skladu s praksom Suda iz Strasbourga, koji se poziva na član 6. EKLJP, posebno se garantuje pravo na besplatnu pravnu pomoć, ali organi Konvencije ističu da efikasno pravo na pristup sudu može zahtijevati dodjelu pravne pomoći koju je potrebno ugraditi u državno zakonodavstvo.

Odredbe Konvencije regulišu oblast "prava na pravedno suđenje" i "jednak pristup pravdi", što obavezuje sve države članice, ali svaka od njih individualno uređuje ovu oblast na način koji odgovara njenom ustavnom sistemu, državnoj strukturi i sl.

Na korisnike iz člana 11. ovog zakona, pri dodjeljivanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima, primjenjivat će se odredbe ovog zakona, a u skladu s međunarodnim propisima i obavezama Bosne i Hercegovine.

Posebne odredbe o pružanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima usklađene s pravnom tečevinom Evropske unije bit će donesene nakon prijema Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.

### ***IV - PROVEDBENI MEHANIZMI I OSIGURAVANJE POŠTIVANJA PROPISA***

Provedba ovog zakona osigurana je kroz postojanje nadležnih organa na entitetskom, kantonalnom i nivou Distrikta Brčko, kao i tijela za pružanje pravne pomoći ustanovljenog ovim zakonom na nivou Bosne i Hercegovine. Dakle, ovim zakonom se ustanovljava organ čije se nadležnosti sastoje u obavezi pružanja pravne pomoći korisnicima u obimu i oblicima predviđenim zakonom.

Pravna pomoć je lično pravo i važi samo za stranku kojoj je priznato i samo za postupak koji je priznat. Pravo na pravnu pomoć nije konačno, čime bi u cijelosti stranka bila oslobođena obaveza, jer se predviđaju i izuzeci kada je stranka dužna nadoknaditi troškove. Besplatnu pravnu pomoć može dobiti samo fizički, a ne i pravni subjekt. Ovo pravo mogu ostvariti stranke koje bi plaćanjem ovakvih usluga znatno umanjile sredstva iz kojih se izdržava stranka i članovi njene porodice.

U Prijedlogu zakona određen je pojam i pravni status osoba prema kojima postoji obaveza države i stručna pomoć će se pružiti nakon brižljive ocjene okolnosti iz kojih proizlazi pravo na besplatnu pravnu pomoć.

Dakle, provođenje besplatne pravne pomoći osigurano je kroz već uspostavljene centre ili kancelarije na nivou entiteta, kantona ili Distrikta Brčko, a provođenje ovog zakona povjereno je Uredu za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine.

#### **V - KONSULTACIJE**

Sličan zakon usvojen je u Distriktu Brčko BiH, Republici Srpskoj i većini kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osnovana je Kancelarija za pravnu pomoć Distrikta Brčko BiH, kao i u Zeničko-dobojskom kantonu, Tuzlanskom kantonu, a u Republici Srpskoj osnovan je Centar i podružne kancelarije pri svakom okružnom sudu, u skladu s praksom i standardima mnogih evropskih zemalja te uvođenjem instituta besplatne pravne pomoći u zemljama okruženja. U iznalaženju i usaglašavanju najpovoljnijih zakonskih rješenja učestvovali su predstavnici izvršne vlasti svih nivoa u Bosni i Hercegovini, a veliku kako savjetodavnu tako i tehničku podršku pružili su predstavnici međunarodnih organizacija te predstavnici nevladinog sektora.

Shodno pravilima za konsultacije, Prijedlog zakona bio je dostupan javnosti putem web-stranice Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine i nije bilo primjedbi niti sugestija. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine organizovalo je javnu raspravu na koju su pozvani članovi Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma i Ustavnopravne komisije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, te Zajednička komisija za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Direkcija za evropske integracije BiH, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo pravde, Ministarstvo pravde Republike Srpske, Pravosudna komisija Distrikta Brčko, Ministarstvo pravde Unsko-sanskoga kantona, Ministarstvo pravde Posavskoga kantona, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskoga kantona, Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjobosanskoga kantona, Ministarstvo pravosuđa i uprave i lokalne samouprave Hercegovinačko-neretvanskoga kantona, Ministarstvo pravde Zapadnohercegovačkoga kantona, Ministarstvo pravde i uprave Sarajevskoga kantona, Ministarstvo pravde Kantona br. 10, Ministarstvo pravosuđa i uprave Tuzlanskoga kantona, Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskoga kantona, Kancelarija za besplatnu pravnu pomoć Republike Srpske, Ured za pravnu pomoć Tuzla, Ured za pravnu pomoć Odžak, Ured za pravnu pomoć Široki Brijeg, Advokatska komora FBiH, Advokatska komora Republike Srpske, Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Centar za jednakost i ravnopravnost spolova Republike Srpske, Helsinški odbor za ljudska prava Republike Srpske, Helsinški komitet za ljudska prava BiH, Helsinški parlament građana Banja Luka, Udruženje „Vaša prava BiH“, Centar civilnih inicijativa Sarajevo, Informativno-pravni centar Zvornik, Centar za ljudska prava Mostar, Fondacija lokalne demokratije Sarajevo, Forum građana Tuzla, Centar za pravnu pomoć ženama Zenica, Savez općina i gradova FBiH, lokalnih zajednica Sarajevo i Savez opština i gradova Republike Srpske. Na javnoj raspravi je vođena diskusija kako o iskustvima i praksama u dosadašnjem pružanju besplatne pravne pomoći organa u BiH, tako i o ključnim pitanjima na koja sam zakon treba da da odgovor, te o pitanjima koja nisu riješena Nacrtom zakona. To se posebno odnosi na definisanje kriterija ko ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, kada će to pravo ostvarivati, mogućnost korisniku da sam izabere pružaoca besplatne pravne pomoći s liste, zastupanje pred sudovima...

Nakon javne rasprave pisane komentare i sugestije dostavili su: UNHCR, Gender centar, Helsinški komitet za ljudska prava u BiH i „Vaša prava BiH“, pa je radna grupa koja je pripremala Nacrt zakona održala jedan sastanak na kojem su većinom prihvaćene dostavljene



sugestije. Naime, radna grupa se prilikom utvrđivanja i definisanja odredbi Zakona vodila sljedećim pitanjima:

- da se osigura nezavisnost pružalaca besplatne pravne pomoći;
- da se prilikom odlučivanja o pravu na pravnu pomoć ne komplikuje i formalizira samo odobravanje, nego da ono bude što jednostavnije;
- da se vodi briga o zaštiti principa jednakosti strana u postupku;
- da se vodi briga o samoj složenosti pravne oblasti u kojoj se pruža besplatna pravna pomoć;
- da su svima pod jednakim uvjetima dostupne osnovne informacije o pravima i obavezama i pravni savjeti.

Ističe se da najveću primjedbu i negodovanje na Nacrt zakona imaju udruženja (nevladin sektor) koja insistiraju na tome da se Nacrtom zakona omogući ravnopravno pružanje besplatne pravne pomoći udruženjima koja su registrovana za to, te da se tim udruženjima u Budžetu BiH predvide sredstva za pružanje besplatne pravne pomoći.

Radna grupa je dala mišljenje da se finansiranje rada udruženja (nevladin sektor) ne može uređivati ovim propisom.

Na Nacrt zakona mišljenja su dali: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Ured za zakonodavstvo, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine. Ured za zakonodavstvo u svom mišljenju sugerše da bi bilo prikladno da se osnivanje Ureda za besplatnu pravnu pomoć, kao samostalne upravne organizacije, uredi posebnim zakonom. Naime, zakoni entiteta i kantona kao i Distrikta Brčko BiH ovu oblast već su uredili i to upravo na način kako je predviđeno Nacrtom zakona. Cijenila se praksa i implementacija navedenih zakona, te su mišljenja da je opravdano predloženo rješenje. Druge primjedbe Ureda za zakonodavstvo prihvaćene su i ugrađene u tekst Nacrta. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine podržavaju donošenje ovog zakona. Kako je Bosna i Hercegovina potencijalni kandidat, Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine je mišljenja da postoji obaveza postepenog usklađivanja domaćeg zakonodavstva s EU *acquisem*, te nema potrebe za uporedni prikaz usaglašavanja, a predložena primjedba je prihvaćena i ugrađena, odnosno predloženi član 57. je brisan.

Također, na Nacrt zakona mišljenje je dalo i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, te ističe da se nije moglo očitovati o Nacrtu zakona, jer nisu iskazana finansijska sredstva. Ističemo da se radi o posebnom budućem budžetskom korisniku, te o obavezi donošenja više podzakonskih akata kojim će se urediti organizacija i rad Ureda za pružanje besplatne pravne pomoći. Ovim normativnim aktima će se precizirati kako TEKUĆI, tako i KAPITALNI izdaci, koji će biti dostavljeni na mišljenje Ministarstvu finansija i trezora, i to u pravcu nastavka korespondencije kako je to sugerisano u dostavljenom mišljenju.

## **VI - REVIZIJA POSTOJEĆIH PROPISA**

Donošenje i primjena ovog zakona ne zahtijevaju izmjene postojećih propisa. S obzirom na to da su Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i veći broj kantona donijeli svoje zakone o uspostavljanju sistema besplatne pravne pomoći, koji nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona, svoje propise će donijeti Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine koji ih nisu donijeli.

## VII - FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROPISA

Ovim zakonom je propisano da se sredstva za organizovanje i pružanje pravne pomoći osiguravaju u budžetu iz kojeg se finansiraju organi za pružanje besplatne pravne pomoći. Znači da će entiteti i kantoni osigurati sredstva za provođenje svojih zakona, a provođenje ovog zakona je na teret Budžeta Bosne i Hercegovine.

Nadalje, zakonom je predviđeno da službenici Ureda za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine imaju pravo, u skladu s odredbama ovog zakona, pružiti svaki oblik pravne pomoći osim zastupanja pred Sudom Bosne i Hercegovine i zastupanja u prekograničnim sporovima.

Ured će, nakon što odobri pomoć, u skladu s odredbama Nacrta izdati nalog kojim se određuje vrsta i oblik pomoći koji se odobravaju i u kojem navodi advokata koji će pružiti pravnu pomoć.

Ured će nakon pružene pravne pomoći izvršiti obračun i isplatu ukupnih troškova pravne pomoći. Važno je napomenuti da pružanje besplatne pravne pomoći putem advokata neće dodatno opteretiti Budžet Bosne i Hercegovine. Naime, u Budžetu su već predviđena ova sredstva i isplaćuju se putem Suda u skladu s članom 46. (Postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine. Ovim članom je propisano da "kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravičnosti, bez obzira na propisanu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom će se na njegov zahtjev postaviti branilac, ako zbog svog imovinskog stanja ne može snositi troškove odbrane". Dakle, ova sredstva se isplaćuju iz Budžeta Bosne i Hercegovine. Nadalje, vid odbrane predviđen ovim zakonom može dovesti i do ušteda sredstava, jer će se obračun troškova zastupanja vršiti po tarifi koju na prijedlog ministra pravde donese Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, odnosno bit će predviđena posebna tarifa, i to niža od advokatske.

Način organizovanja pružanja pravne pomoći, broj zaposlenih i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu bit će utvrđeni pravilnikom, na osnovu kojeg će se moći precizirati visina potrebnih novčanih sredstava za provođenje ovog zakona.

Dakle, procjena sredstava za obavljanje poslova pružanja pravne pomoći bit će precizirana nakon što se pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrdi koliko treba zaposliti službenika i na koje pozicije, a u skladu s tim će se planirati i visina sredstava za nabavku opreme.

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u svom mišljenju, broj 05-02-2-2652-2/12 od 09.04.2012. godine, nije se očitovalo o finansijskom aspektu na Nacrt zakona zbog nepostojanja ulaznih podataka relevantnih za davanje mišljenja.

Zbog navedenog slijedi postupanje prema uputama:

Da bi se stvorio realan i približno tačan finansijski okvir za pružanja besplatne pravne pomoći na državnom nivou potrebno je izračunati ili na drugi način procijeniti zajedničke parametre. Prema odredbama zakona, zajednički parametri su:

- broj očekivanih predmeta;
- relativni odnosi različitih vrsta postupaka i sporova i
- jedinstvena tarifa (naknada) prema vrstama postupaka i sporova.

Naime, cijenili su se akti o uspostavljanju Kancelarije za pravnu pomoć u Distriktu Brčko, koja zastupa osobe slabijeg imovinskog stanja u krivičnom, parničnom i vanparničnom postupku, ali bez zastupanja i provođenja upravnog postupka i spora.

Prema odredbama zakona, organ Bosne i Hercegovine je definisan kao „ustanovljeno tijelo čija se ovlaštenja sastoje u obavezi pružanja pravne pomoći korisnicima...“. Bosna i Hercegovina će organizovati jedan „centar“ za pravnu pomoć u Sarajevu. Odnosno, nadležni organ za pružanje

besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonom je Ured za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine.

Ured neće imati svoj objekt, mada takvu mogućnost treba ostaviti otvorenom, ukoliko Kanton Sarajevo bude želio ustupiti građevinski objekt ili dio građevinskog objekta privremeno ili trajno na korištenje. U svakom slučaju, u prvoj godini primjene Zakona ne očekuje se da će Ured imati cijeli ili dio objekta na trajnom ili privremenom korištenju.

Osiguranje sredstava za nabavku opreme zavisi od ukupnog broja zaposlenih u Uredu za besplatnu pravnu pomoć BiH. Prema procjeni, Ured će imati osam zaposlenih radnika (jedan diplomirani pravnik - direktor centra za pravnu pomoć, četiri diplomirana pravnika, jedan administrativni službenik, jedan računovoda s VŠS spremom i jedan tehnički sekretar).

Svaki zaposleni treba da ima računar, odnosno potrebno je osam računara, čija ukupna vrijednost iznosi blizu 16.000 KM, s uključenim PDV-om.

Za zaposlene treba osigurati i sljedeći kancelarijski namještaj:

• radni sto (osam komada).....	3.200 KM
• radne stolice (osam komada).....	800 KM
• telefoni (pet komada).....	750 KM
• vitrine za dokumentaciju (pet komada).....	1.500 KM
• ostali namještaj.....	<u>750 KM</u>
Ukupno:	7.000 KM

Prema tome, za nabavku opreme za potrebe Ureda za besplatnu pravnu pomoć BiH u prvoj godini primjene Zakona potrebno je 23.000 KM.

Zakup objekta, odnosno zakup poslovnog prostora je vjerovatnija varijanta osiguranja uvjeta za rad Ureda. Za toliki broj zaposlenih potrebno je pet kancelarija od po 16 metara kvadratnih u Sarajevu. Prema procjeni, prosječna mjesečna zakupnina s PDV-om iznosi približno 1.500 KM, a u prvoj godini primjene Zakona iznosi gotovo 18.000 KM.

Ukoliko se ne bude plaćala zakupnina, nego se budu plaćali troškovi investicionog održavanja, a potom obračunavala i amortizacija, tada će se planirani iznos smanjiti najmanje za 50%.

Za svaku od pet kancelarija neophodno je osigurati prosječne uvjete za rad, što podrazumijeva osiguranje sredstava za sljedeće vrste troškova:

• troškovi električne energije (po 50 KM mjesečno)	600.00 KM
• troškovi toplotne energije (po 30 KM)	360.00 KM
• PTT troškovi i troškovi telefona (po 50 KM)	600.00 KM
• troškovi kancelarijskog materijala (po 30 KM mjesečno)	360.00 KM
• ostale usluge (po 50 KM mjesečno)	600.00 KM

Iz navedenog proizlazi da za svaku od kancelarija treba osigurati najmanje 2.520,00 KM, odnosno za svih pet kancelarija u prvoj godini primjene Zakona ukupno blizu 12.600,00 KM.

Brutoplaće treba da se planiraju vodeći računa o razvrstavanju u platne razrede i koeficijente u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine: direktor centra za pravnu pomoć - platni razred i koeficijent za izabrane i imenovane osobe od 5,51; četiri stručna savjetnika - platni razred i koeficijenti za stručno osoblje i državne službenike od 2,73; administrativni službenik - 1,40; jedan računovoda s VŠS spremom - 1,70 i tehnički sekretar - 1,29.

Brutoplaće za platne razrede i koeficijente: jedna osoba od 5,51; četiri puta - koeficijenti od 2,73, jedna osoba s 1,40, jedna s 1,70 i jedna s koeficijentom 1,29. Imajući u vidu broj novozaposlenih

u Uredu, školsku spremu, potrebno radno iskustvo kao procent uvećanja za radni staž, poreze i doprinose te važeći iznos osnovice za obračun, brutoplaće na godišnjem nivou bi iznosile blizu 233.500,00 KM, a naknade za osam novozaposlenih približno 37.500,00 KM.

Za ostale nespomenute rashode, zbog načela opreznosti potrebno je planirati iznos 10.000 KM. Konačno, BiH će u prvoj godini primjene Zakona biti dužna da osigura:

oprema	približno 23.000,00 KM
zakup poslovnog prostora	približno 18.000,00 KM
osiguranje sredstava za redovne troškove	približno 12.600,00 KM
naknade	približno 37.500,00 KM
brutoplaće	približno 233.500,00 KM
nespomenuti rashodi	približno 10.000,00 KM

.....  
Ukupno: 334.600,00 KM

Podrazumijeva se da se određene uštede mogu postići, ako se iz drugih izvora osiguraju sredstva. Naprimjer, novčana sredstva mogu biti osigurana od donatora, oprema od budžetskih korisnika BiH ili lokalnih zajednica itd.